

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Биология және биотехнология факультеті
Факультет биологии и биотехнологии
Faculty of Biology and Biotechnology

Қазақстан 2050

II ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2015 жыл, 7-17 сәуір

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының

БАҒДАРЛАМАСЫ

Алматы, Қазақстан, 2015 жыл, 14-16 сәуір

II МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 7-17 апреля 2015 года

ПРОГРАММА

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 14-16 апреля 2015 года

II INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 7-17 April, 2015

PROGRAM

International Scientific Conference of Students
and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 14-16 April, 2015

**ЖАСАНДЫ ЖАҒДАЙДА ӨСІРІЛЕТІН БЕКІРЕ ТҰҚЫМДАСТАРЫ ҚАН
САРЫСУЫНЫҢ КЕЙБІР БИОХИМИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІНЕ ӘРТҮРЛІ ӨНІМДІК
ЖЕМДЕРДІҢ ӘСЕРІ**

Қайрат Б.Қ.

*ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан
kairat_bakytzhan@mail.ru*

Балықтарды қоректендіру – балық шаруашылығындағы маңызды интенсификация шараларының бірі. Ол құрамында негізгі қоректік элементтер, витаминдер мен минералды заттар бойынша үйлестірілген құнды жемдердің болуына негізделеді. Қазақстанның балық шаруашылығындағы жаңа озық бағыт – тауарлық бекіре шаруашылығы. Республикамызда бекіре балықтарын өсіру өзектілігі олардың табиғи қорларының төмендеуімен байланысты. Бекіре тұқымдастарын өнеркәсіптік өсіруде тірі қоректің жеткілікті мөлшерде болмауы жасанды жемдерді жасау бойынша зерттеулерді қарқынды жүргізуге алып келді. Жұмысымыздың мақсаты: аквакультура жағдайында жасанды өнімдік жемдермен қоректендірілген біржылдық сүйрік балықтары қан сарысуындағы биохимиялық реакциялардың диагностикалық және болжамдық тұрғыда маңызды көрсеткіштерін анықтау.

Зерттеу объектісі ретінде «Қапшағай уылдырық пашу-шабақ өсіру шаруашылығы» РМҚК (Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданы) базасында 30 күн бойы өсірілген біржылдық сүйрік (*Acipenser ruthenus*) балықтары алынды. Балықтар жасанды өнімді жемдермен: ОТ-6 (бақылау), «Қазақ қайта өңдеу және тамақ өнеркәсібі ғылыми-зерттеу институты» ЖШС қызметкерлерімен дайындалған «Сүйрікке арналған отандық тәжірибелік жем» және голландтық «Correns» фирмасы өндірген бекіре тұқымдастарына арналған жемімен қоректендірілді. Жемдерді қолдану тиімділігі балықтардың қан сарысуындағы биурет реакциясы бойынша жалпы белок және липидтердің асқын тотығу (ЛАТ) өнімдерінің бірі ретінде – малон диальдегиді (МДА) мөлшерлерінің, сонымен қатар жалпы қолданыстағы әдістемелер бойынша каталаза белсенділігінің өзгерістері бойынша бағаланды. Барлық зерттеулер үшін күннің алғашқы жартысында (қоректендіруге дейін), құйрық венасынан 3 мл-ден кем емес мөлшерде алынған қанның сарысуы қолданылды.

Тәжірибе жүргізілген мерзімде балықтардың қан сарысуындағы жалпы белок мөлшері аздап жоғарылаған. Мәселен, тәжірибелік жемді қолданудың 10 күнінде жалпы белок мөлшері $123,6 \pm 1,1$ г/л мөлшерінде болса, 20 күні – $151,2 \pm 0,9$ г/л (яғни, белок мөлшері 22 %-ға артқан), ал 30 күні – $153,8 \pm 0,7$ г/л (яғни, белок мөлшері 24 %-ға жоғарылаған) мөлшерін құрайды. МДА мөлшерінің артуы ЛАТ процестерінің активтенуінің немесе организмнің антиоксиданттық қорғанысының төмендеуінің айғағы. ЛАТ өнімдерінің төмен немесе тұрақты концентрациясы, керісінше, антиоксиданттық қорғаныс жүйесі қалыпты жұмыс істейтін сау организмге тән. Мұндай көрініс балықтардың рационның голандтық және тәжірибелік жемдерді қолдану кезінде байқалды. Мысалы, тәжірибелік жемді қолданғанда тәжірибенің әр мерзімінде МДА мөлшері $109,3 \pm 1,1$ – $124,3 \pm 5,3$ мкМ/л аралығында, ал бақылау тобында $124,0 \pm 0,3$ – $137,2 \pm 1,3$ мкМ/л аралығында ауытқиды. Каталаза белсенділігі ЛАТ процесі активтенген уақытта және клеткада сутегінің асқын тотығы концентрациясы артқан кезде үнемі жоғарылайды. Ферменттің ең жоғары белсенділігі бақылау үлгілерінің (ОТ-6 жемі) қан сарысуында байқалды. Мәселен, тәжірибенің 10 күні бақылау сынамаларында фермент белсенділігі $67,7 \pm 0,3$, ал тәжірибелік қоректендіруде $44,92 \pm 0,4$ (мкМ H_2O_2 /л · мин) · 10^3 мөлшерін құрайды.

Қорыта келе, жүргізілген тәжірибе жұмыстарының нәтижесінде біз біржылдық сүйрік балығының рационның тәжірибелік және голландтық жемді қолдану қан сарысуындағы жалпы белок мөлшерін аздап жоғарылататындығын, ал МДА мен каталаза белсенділігін, керісінше, төмендететіндігін анықтадық.

Ғылыми жетекшілері: б.ғ.к., доцент Оразова С.Б. және б.ғ.к., доцент Аблайханова Н.Т.

СОДЕРЖАНИЕ

Заядан Б.К. Приветственное слово к участникам конференции.....	3
Жубанова А.А. Конструирование новых нанобиокомплексов для использования в медицинской и экологической биотехнологии	4
Шалахметова Т.М. Студент XXI века: активное участие в нир - залог успеха и карьерного роста	5

СЕКЦИЯ 1. СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ БИОФИЗИКИ, ФИЗИОЛОГИИ И БИОМЕДИЦИНЫ

Абдурахманов Р.М. Отбасы аясында мүмкіндігі шектеулі балалардың биомедициналық әлеуметтік оңалту туралы.....	6
Айтжан М.У. Функциональное состояние сердечно - сосудистой системы студентов специальной медицинской.....	6
Алимбеков Е.К., Дуйсенова А.М., Танашева А.С. Неврологические больные и паллиативная помощь.....	7
Аманжолова Н.Қ., Мусрепова Н.А., Бекбосынова Г.К. Ақтөбе қаласының жүкті әйелдерінің ұрпағының хромосомалық бұзылыстарына цитогенетикалық зерттеу.....	8
Аралбаева А.Н., Кусумжанов Ү.А., Шаменов Д. Ж., Маматаева А.Т. Пестицидтің in vitro жағдайында клетка мембраналарына әсері.....	9
Артыққызы Т. Адамның кардиореспираторлық жүйесінің жағдайына өндірістік фактор әсерінің ерекшеліктерін анықтау	9
Әби М.Қ., Трифанова С.А. Нәрестелер қанындағы фенилаланин мөлшерін иммунофлуориметриялық зерттеу	10
Әмзеева Ұ.М. Қимыл белсенділігінің организмнің функционалды жүйелеріне әсері.....	11
Әскербай Г.Е. Студенттердің өмір салтының жүрек-тамыр жүйесіне әсері.....	12
Бабенко А.С., Узунжасова А.Б., Турмагамбетова А.С. Влияние метильной группы флавоноидов на противовирусные свойства.....	12
Бугыбаева Ш.Б. Биология пәнін жаңа ақпараттық технологиялар арқылы өткізе отырып жоғары сынып оқушыларының психофизиологиялық көрсеткіштерін зерттеу	13
Валеева М.И., Качиева З.С., Никисбеков Н.О. Взаимосвязь гена фактора некроза опухоли (tnf- α) с болезнями сердца	14
Даркенбаева Р.Д. Жоғары температураның (термокамера) үй қояндарының қан жасушасымен гемоглобинін құрамының көрсеткішіне әсері.....	15
Дуйсенова А.М., Алимбеков Е.К., Танашева А.С., Тимеров А.К. Характеристика режимов питания, дня и отдыха студентов по результатам анкетирования.....	15
Ералханова А.К. Күйік ауруларын емдеу кезіндегі сорбентті таңулардың емдік қасиетін зерттеу.....	17
Ережепова Н.Ш. Ауыл шаруашылық құстарының қан плазмасындағы азоттық заттарға азықтандыру түрлерінің әсері	18
Ертаева Б.А. Элективные курсы и новые технологии обучения как эффективные формы профессиональной ориентации школьников в области биологии	19
Жамалбекова М.А. Функциональное состояние студентов казну в период обучения на первом курсе.....	19
Жангазиева Ж.У., Садыкова Н.А., Сейтимбетова Қ.Б. Әртүрлі физиологиялық күйдегі студенттердің жүрек қызметіндегі қтс жиынтығын зерттеу	
Жантореева Ж.Е. Егеуқұйрық қаны формалық элементтерінің және гемоглобин мөлшерінің тәуліктік ыргағының жылдық динамикасын зерттеу	20
Жаманбаева Г.Т. Табиғи полифенолдардың лейкомияға қарсы әсері	21
Жамбыл А. Общий обзор тяжелых болезней пищевого поведения человека	22
Жиен А.К., Сметова Р. Аритмияның пайда болу қаупін қантамыр мен бұлшықет жасушаларын стимуляциядан киінгі бағалау туралы	23
Жиен А.К., Сметова Р.А. Темиров А.К. О проблемах нарушения сердечного ритма в юко.....	23
Жунусова А.С. Метастатикалық қуық асты без ісік клеткаларға суық плазманың әсерін зерттеу.....	24
Запарина О.Г., Абилкаиров С.И. Влияние фитопрепарата на состояние клеточных мембран в разные возрастные периоды	25
Качиева З.С., Валеева М.И., Никисбеков Н.О. Изучение полиморфизмов гена арое у пациентов, перенесших инфаркт миокарда.....	26
Қабдығалимова Д. Балалар мен жасөспірімдер арасында көз ауруларының таралуы	27
Қадирбеков А.К., Токен А.И. Оценка аппликационной активности карбонизованного сорбента при лечении гнойных ран в in vivo экспериментах.....	28
Қайрат Б.Қ. Жасанды жағдайда өсірілетін бекіре тұқымдастары қан сарысуының кейбір биохимиялық көрсеткіштеріне әртүрлі өнімдік жемдердің әсері.....	29
Қалдықараева А.Т. Мектеп оқушыларының физикалық және ақыл – ой еңбегінің оқу үрдісіндегі ролі	30
Қалиясқарова А.М. А-липид қышқылының бастапқы түрінің егеуқұйрықтардың иммундық көрсеткіштеріне әсерін зерттеу.....	30
Қамалова М.Н. Пәнаралық байланыстарды қолданып білім берудің ролі	31

Қамз
қабілқ
Қара
Кон I
тубер
Қрас
жизні
Қунп
в юж
Мата
серди
Муса
карди
Мүсі
Мұхи
Мұхи
тамь
Мыр
тәуел
Наке
детей
Нура
город
Нұрм
гемо
Нұрм
диаб
Отег
Ораз
Оско
фетог
Охас
функ
Рыст
Садь
байқ
Сейд
кезін
Сейт
жүйе
Скен
Смет
разви
Тәңі
көмір
Тлеу
ақпа
Тол
зерт
Төле
жас
Үсіп
нано
Үсіп
нефт
Узун
прои
Шай
Шай
нано
Шил
рабо